

Meld.St.20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033

Spørsmål 12:

Når vil alle stasjoner og kollektivknutepunkt være universelt utformet?

Svar:

Universell utforming er viktig for regjeringen, men vi kan ikke gi en sluttdato på når vi vil være i mål med å universelt utforme alle stasjoner og kollektivknutepunkter. Universell utforming skal inngå i alle planer for oppgradering og bygging av ny infrastruktur innenfor transportvirksomhetenes ansvarsområde.

Regjeringen har lagt fram en ambisiøs og realistisk transportplan som skal sikre at vi kan gjennomføre modne og gode prosjekter til riktig tidspunkt. I en tid med store samfunnsmessige og teknologiske endringer legger planen til rette for forutsigbarhet samtidig som det gis nødvendig fleksibilitet ved å kontinuerlig vurdere transportbehov og økonomisk handlingsrom før beslutninger tas.

Alle offentlige veieiere er ansvarlige for universell utforming langs sine veier. Det betyr at særlig fylkeskommunene også har et betydelig ansvar for universell utforming av kollektivknutepunkter. For enkelte knutepunkter/terminaler vil det være et delt ansvar mellom fylkeskommune og stat. Staten har ansvar for jernbanestasjonene.

Universell utforming er et lovfestet prinsipp for utformingen av våre bygde omgivelser for at flest mulig skal kunne oppleve god mobilitet og tilgjengelighet, og leve selvstendige liv. Ny transportinfrastruktur som blant annet bussholdeplasser, jernbanestasjoner og kollektivknutepunkt bygges etter kravene til universell utforming i plan- og bygningsloven. Universell utforming vil også være en integrert del av alle nye store investeringsprosjekter i Nasjonal transportplan.

Regjeringen har lagt til grunn 28 mrd. kroner i planperioden til mindre investeringstiltak langs riksvei, ofte omtalt som programområdetiltak, herunder tiltak for kollektivtrafikk og universell utforming. Universell utforming vil videre være en integrert del i enkelte utbedringstiltak, gang- og sykkeltiltak, trafikksikkerhetstiltak, miljø- og servicetiltak og til bypakker gjennom krav til konkrete tiltak, for eksempel gjennom utvikling av kollektivtransporten.

Det er ikke satt et tall for antall jernbanestasjoner som skal bygges om for universell utforming i løpet av perioden 2022-2033. Strekninger og stasjoner med flest reisende prioriteres først. Dette vil gi best nytte for samfunnet og komme flest mulig reisende til gode. I NTP 2018-2029 var målsettingen at 44 % av antall av- og påstigninger skal foregå på en universelt utformet stasjon innen 2029. Gitt de økonomiske rammenivåene som foreligger i NTP 2022-2033 kan man gjennom stasjonsutvikling i mindre investeringstiltak og gjennom store infrastrukturprosjekter nærme seg 60 % universell utforming i NTP-perioden.

Prinsippene om universell utforming av stasjoner langs jernbanen legges til grunn i nye jernbaneprosjekter og ved større ombygginger av eksisterende stasjoner.

Jernbanen har 334 stasjoner i drift ved inngangen til NTP-perioden. Av disse forventes 39 stasjoner å ha status som universelt utformede og 91 status som tilgjengelige i løpet av 2021. Prosentandel av reisende som har tilgang til en universelt utformet stasjon går da fra 7 % i 2019 til 19 % i 2021. «Universell utforming» krever at både stasjonens fysiske utforming og stasjonens informasjonssystem er laget slik at hovedløsningen kan brukes av flest mulig uavhengig av funksjonsnivå. At en stasjon er «tilgjengelig» betyr at rullestolbrukere skal ha adgang til plattformene via ramper eller heis. Veiene til plattformene skal ikke være for bratte, og plattformhøyden må være minst 55 centimeter for å sikre av- og påstigning med rullestolrampe.

Spørsmål 13:

Hvor mange stasjoner, holdeplasser og kollektivknutepunkt bli universelt utformet i løpet av første periode av planen?

Svar:

Det er ikke tallfestet hvor mange stasjoner, holdeplasser og kollektivknutepunkt som vil bli universelt utformet i løpet av første periode av planen. I NTP 2018-2029 var målsettingen at 44 % av antall av- og påstigninger skal foregå på en universelt utformet stasjon innen 2029. Gitt de økonomiske rammenivåene som foreligger i NTP 2022-2033 kan man gjennom stasjonsutvikling i mindre investeringstiltak og gjennom store infrastrukturprosjekter nærme seg 60 % universell utforming ved utgangen av NTP-perioden.

Utviklingen av universelt utformede reisekjeder på jernbanen vil følge av gjennomføringene av de prioriterte tilbudsforbedringene i NTP, og gjennom mindre investeringstiltak på stasjoner og knutepunkter.

Regjeringen tar sikte på en gradvis innfasing av ressursene i planen. Ressursbruken i det enkelte budsjettår vil bli tilpasset det samlede økonomiske opplegget i statsbudsjettet.

De ni største stasjonene på strekningen Gardermoen – Drammen står for 55 % av antall av- og påstigninger i landet. Oslo S representerer 25 % av antall av- og påstigninger. I stortingsmeldingen prioriteres mindre investeringstiltak på denne strekningen. I tillegg kommer stasjonsprosjektene som fremforhandles i byvekstavtalene. Universell utforming vil videre være en integrert del i enkelte bypakker gjennom krav til konkrete tiltak, for eksempel gjennom utvikling av kollektivtransporten.

Alle offentlige veieiere er ansvarlige for universell utforming langs sine veier. Det betyr at særlig fylkeskommunene også har et betydelig ansvar for universell utforming av kollektivknutepunkter og holdeplasser. For enkelte knutepunkter/terminaler vil det være et delt ansvar mellom fylkeskommune og stat.